

Ελιά: Το Πολύτιμο κι αγαπημένο δέντρο των Ελλήνων

«Δέντρο γεμάτο πατρογονικά παραμύθια, το νοιώθει ο καθένας σαν ευλογία και σαν ασφάλεια (Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος)

Εδώ και χιλιετίες, το κατ' εξοχήν δέντρο του μεσογειακού χώρου, η ελιά, συνυπάρχει με τους λαούς της Μεσογείου, έχει συνδεθεί με την καθημερινότητα και τις συνθήκες τους και, έχοντας ξεπεράσει τα όρια του τοπίου, έχει αφήσει τα ίχνη της σε όλους τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στα παράλια της. Ελιά, ένα δώρο της φύσης, μια λέξη-κλειδί για την κατανόηση της εξέλιξης πολλών περιοχών αλλά και μια πρόκληση για να ταξιδέψεις ακολουθώντας τους δρόμους και την πλούσια ιστορία της γύρω από τη Μεσόγειο, τη Μεσόγειο της Ελιάς.

Η φυσιογνωμία των λαών και των κοινωνιών πλάθεται, εκτός των άλλων, και μέσα από τον διάλογό τους με τον φυσικό χώρο που τους περιβάλλει.

Για τους Έλληνες και τους άλλους μεσογειακούς λαούς, αν θα έπρεπε να κατονομάσουμε ένα χαρακτηριστικό της οικείας σ' αυτούς φύσης, ένα καρποφόρο δένδρο που επέδρασε όχι μόνο στην κοινωνική και οικονομική ραγματικότητα, αλλά και στο πεδίο της λατρευτικής τους πρακτικής, των δοξασιών και των εθίμων, την πρώτη θέση κατέχει αναμφισβήτητα, η ελιά.

Η ελιά ως αυτοφυές δέντρο - αγριελιά - πρωτοεμφανίστηκε στην ανατολική Μεσόγειο εκεί δηλαδή όπου αναπτύχθηκαν μερικοί από τους αρχαιότερους πολιτισμούς. Πρόσφατες αρχαιολογικές έρευνες στις Κυκλάδες, την καρδιά του Αιγαίου, έφεραν στο φως απολιθωμένα φύλλα ελιάς, τα οποία σύμφωνα με τις σύγχρονες μεθόδους χρονολόγησης φαίνεται να είναι ηλικίας 50-

60.000 ετών. Με λίγες σταγόνες λάδι από το καντύλι του Αϊ-Νικόλα γαλήνευαν οι ναυτικοί τη θάλασσα... Αξεπέραστη πηγή ζωής, η ελιά είναι παρούσα στα κείμενα των αρχαίων και των σύγχρονων ελλήνων συγγραφέων και ποιητών.

Γοητευμένοι από το φως της και τις υπέροχες αρχέγονες ιστορίες που μόνο αυτή ξέρεε τόσο όμορφα να διηγείται, την ύμνησαν όσο λίγα δέντρα γιατί την αγάπησαν πολύ. Χωρίς την ελιά το ελληνικό τοπίο θα ήταν πιο φτωχό και οι Έλληνες καλλιτέχνες και ποιητές θα είχαν χάσει μια μοναδική πηγή έμπνευσης.

Καταμεσήμερο Ιουλίου... που κι αν ακόμα δεν υπήρχαν ελαιώνες... θα τους είχα επινοήσει. (Οδυσσεύς Ελύτης)

Που τρώει λάδι και ψωμί και λαδωτό πιτάρι, δεν του επιάνου οι σαϊτίες του χαρομακελάρη. (Κρητική μαντινάδα)

Η χρησιμοποίηση του δέντρου της ελιάς και των προϊόντων της στην αρχαία τελετουργία καθόρισε από πολύ νωρίς τον συμβολισμό του σαν δέντρο του καλού δίνοντας του μια ξεχωριστή θέση. Πολύτιμο κι αγαπημένο δέντρο των Ελλήνων και των άλλων μεσογειακών λαών, συνδεδεμένο με την αναγέννηση και το φως, εξακολουθεί μέχρι σήμερα να θεωρείται θεϊκό δώρο, σύμβολο ειρήνης, προστασίας και γονιμότητας.

Το λάδι της ελιάς, όπως το σάρι και το κρασί, αποτελεί στη σύγχρονη λατρεία θρησκευτικό αγαθό και χρησιμοποιείται σε πολλές τελετές της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας. Η ελιά ευδοκίμει σχεδόν αποκλειστικά στην

λεκάνη της Μεσογείου και ο τρόπος καλλιέργειας της αποτελεί βασικό παράγοντα διατήρησης του οικοσυστήματος. Ζει και προσφέρει καρπούς για αιώνες, καλλιεργείται σε κάθε έδαφος, αγαπά το μεσογειακό κλίμα, ζητά ελάχιστη περιποίηση και αξιοποιείται πλήρως ως καρπός, φύλλωμα και ξύλο.

Η ελιά συμβάλλει στην αποτροπή της διάβρωσης σε περιοχές με οξυμένο το φαινόμενο της ερημοποίησης κι αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα ανάπτυξης περιοχών με σοβαρά προβλήματα απασχόλησης και συνοχής.

Ελιά, σύμβολο γαλήνης, γονιμότητας, ειρήνης. Τα κλαδιά της έγιναν στεφάνια για να στεφανώνουν τους νικητές των Ολυμπιακών αγώνων και ο πολύτιμος χυμός των καρπών της, το ελαιόλαδο, ήταν το βραβείο για τους νικητές των περιφημών Παναθηναϊκών Αγώνων που γίνονταν προς τιμή της θεάς Αθηνάς.

Σήμερα υπάρχουν στην Ελλάδα 150.000.000 περίπου ελαιόδεντρα, λειτουργούν 2.800 ελαιολαδοποιεία και 500.000 οικογένειες ζουν από την καλλιέργεια της ελιάς, αφού σε αρκετές - κυρίως άγονες - περιοχές το ελαιόλαδο αποτελεί το αποκλειστικό εισόδημα των κατοίκων.

Η επί χιλιετίες παρουσία της ελιάς στον ελληνικό αλλά και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο, εκτός από την καθημερινή ζωή και τις λατρευτικές συνθήκες, επηρέασε τα έθιμα και τα έθιμα των λαών που έζησαν και ζουν κάτω από τη σκιά της δημιουργώντας με το πέρασμα των χρόνων έναν εντελώς ιδιαίτερο πολιτισμό, τον Πολιτισμό της Ελιάς.

Λέει η ελιά στον αφέντη της: «Φρόντισε με να σε θρέψω. Πότισε με να σε πλουτίσω» (παροιμία από τη Μεσόγειο)

Επιτραπέζια ελιά, ένας «εθνικός θησαυρός»

ΤΑΝΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

«Όταν γίνονταν οι διαπραγματεύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε που αποφασίζονταν η Κοινή Αγροτική Πολιτική, συζητούσαν για το ελαιόλαδο. Φυσικά, πρωτοστατούσαν οι Ιταλοί. Και όταν τελείωσε η συζήτηση, σηκώθηκαν να φύγουν οι παριστάμενοι. Και τότε ένας Έλληνας γεωπόνος τους σταμάτησε, λέγοντας "τις επιτραπέζιες ελιές τις ξεχάσαμε. Και εμείς εδώ στην Ελλάδα τις ξεχνάμε, ίσως γιατί ο κλάδος είναι κυρίως εξαγωγικός...". Με αυτά τα λόγια, ο Γιώργος Ντούτσιος, βιοκαλλιεργητής από τη Φθιώτιδα, ξεκίνησε την ομιλία του για τη σύσταση της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Επιτραπέζιας Ελιάς (ΔΟΕΠΕΛ), της οποίας είναι πρόεδρος. Στην οργάνωση συμμετέχουν τόσο ο τομέας της παραγωγής με ομάδες παραγωγών και συνεται-

ρισμούς, όσο και η μεταποίηση, η οποία περιλαμβάνει τις οργανωμένες μονάδες επεξεργασίας, μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας και εμπορίας του προϊόντος.

Συστήθηκε στην προσπάθεια να υπάρχει ένας εξειδικευμένος θεσμικός φορέας, ο οποίος θα μπορεί να εκπροσωπεί όλους τους εμπλεκόμενους, ενώ παράλληλα θα λύσει προβλήματα και θα υπερασπιστεί το προϊόν εκτός αλλά και εντός Ελλάδος. «Γιατί μπορεί να μιλάμε συνέχεια για αγροτική παραγωγή που μπορεί να φέρει την ανάπτυξη, αλλά δεν αρκεί μόνο να παράγουμε, πρέπει να φτιάχνουμε γεωργικά προϊόντα που θα έχουν προστιθέμενη αξία, πρωτότυπα προϊόντα», προσέθεσε ο Κλέαρχος Σαραντίδης, γενικός διευθυντής του αγροτικού Συνεταιρισμού Καβάλας, που παράγει επιτραπέζιες ελιές. «Η επιτραπέζια ελιά μοιάζει λίγο με το

κρασί», προσέθεσε, «χρειάζεται να ζυμωθεί και να ωριμάσει για να αποκτήσει αυτό το προϊόν τα ιδιαίτερα, διαφορετικά οργανοληπτικά του χαρακτηριστικά».

Η επιτραπέζια ελιά αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους κλάδους της εξαγωγικής οικονομίας στην Ελλάδα σήμερα, φέρνοντας στη χώρα 450 εκατ. ευρώ, όσα και οι εξαγωγές ενός άλλου προϊόντος «πολύ περισσότερο γνωστού, της φέτας». Το 80% της εγχώριας παραγωγής των τριών ποικιλιών επιτραπέζιας ελιάς, οι πράσινες Χαλκιδικής, οι Καλαμών και η κονσερβοελιά, εξάγονται, καθώς η Ελλάδα είναι η δεύτερη εξαγωγική χώρα στον κλάδο, παγκοσμίως, και δίνει το 8% της παγκόσμιας παραγωγής ελιάς για το τραπέζι. Μάλιστα, από το 2005 έως και σήμερα ο κλάδος έχει διπλασιάσει το μέγεθος των εξαγωγών του, στέλνοντας στο εξωτερικό 170.000 τόνους σε περισσό-

τερες από 100 χώρες, σε σύνολο παραγωγής 200.000 τόνων. Ετσι, η επιτραπέζια ελιά, την οποία καλλιεργούν 62.000 παραγωγοί και μεταποιοούν, συσκευάζουν και εμπορεύονται 100 επιχειρήσεις, αποτελεί το 9,2% των εξαγωγών ελληνικών αγροτικών προϊόντων. Ο κ. Γιώργος Ντούτσιος αποκαλεί την επιτραπέζια ελιά «εθνικό θησαυρό», τονίζοντας με νόημα ότι το ελαιόλαδο, για το οποίο συνέχεια μιλάμε, το παράγουμε κυρίως για εσωτερική κατανάλωση.

OLYMPIA MARBLE PTY LTD
1-3 CHALDER ST, MARRICKVILLE NSW 2204
Ph. 9565 1415 - Mob. 0418 462 020
www.olympiamarble.com.au e-mail: olympia1@bigpond.net.au

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΗΛΙΑ Ή ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟ NSW
ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
MONUMENTAL STONEMASONRY

SENIOR CITIZENS DISCOUNTS

